

DELIVERING IN SLOVAK REPUBLIC WITH REFERENCE TO THE RESPECTIVE CASE LAW

DIANA TREŠČÁKOVÁ

University of Pavol Jozef Šafárik in Košice, Faculty of law, Slovak republic

Abstract

Doručovanie je procesným inštitútom, ktorý je nevyhnutný pre naplnenie nielen súdneho konania. Doručovanie v civilnom práve je upravené v ustanovení § 45 Občianskeho súdneho poriadku. Účelom tohto príspevku je predstaviť systém doručovania v slovenskom súdnom konaní s odkazom na poukázanie na dôležité problémy týkajúce sa doručovania. Účelom tohto príspevku je tiež vyriešiť a zodpovedať niektoré aktuálne otázky týkajúce sa doručovania prevažne súdnych písmností s odkazom na súdnu judikatúru.

Key words in original language

Doručovanie, civilné právo, občianske súdne konanie, súdna judikatúra, aktuálne problémy.

Abstract

Delivering is a procedural institute, which is necessary to fulfill not only judicial proceeding. Delivering in civil law is regulated by the provision of paragraph 45 in Civil Procedure Code. The purpose of this contribution is to introduce the system of delivery under the Slovak civil procedure with reference to current problems in delivering. The purpose of this contribution is also to solve and answer some current questions in delivering in particular judicial documents with reference to the respective case law.

Key words

Delivering, civil law, civil law proceeding, case law, current problems.

Doručovanie je základným procesným inštitútom, bez ktorého by nebolo možné vykonávať súdne konanie, prerokovať meritum veci a vydať v danej veci rozhodnutie. Prostredníctvom inštitútu doručovania je možné naplniť podstatu súdneho, ale aj iného konania.

Inštitút doručovania je v slovenskom právnom poriadku upravený v ustanovení § 45 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. Doručovanie tiež upravujú aj iné právne predpisy, ako napríklad Trestný poriadok, ktoré má svoje vlastné (aj keď nie veľmi odlišné od civilného doručovania), princípy doručovania. Doručovanie tiež upravuje aj Správny poriadok SR, daňovo-právne predpisy a pod.

Aj napriek novelizáciám a snahám o odstránenie nedostatkov v súvislosti s doručovaním, otázka doručovania sa v aplikačnej praxi spája s mnohými problémami a komplikáciami samotnej realizácie tohto procesného inštitútu. Cieľom tohto príspevku je preto poukávanie na závažné nedostatky v rámci realizácie doručovania a snaha o vysvetlenie a vyriešenie niektorých otázok s odkazom najmä na súdnu judikatúru. Príspevok by mal tiež podať ucelený pohľad do Slovenského procesného práva, resp. do procesných úkonov súdu v súvislosti s doručovaním, tiež do právnej úpravy doručovania, ktorá v poslednom období prešla niektorými zmenami.

Význam doručovania v civilnom procese vyplýva z toho, že súd môže konať a rozhodovať len vtedy, ak má preukázané, že účastníkom boli doručené všetky písomnosti, ktorých znalosť je predpokladom ďalšieho postupu v konaní, použitia opravného prostriedku, prostriedkov procesnej obrany a ochrany a ďalších úkonov, ktoré je prípustné urobiť len v zákonom alebo súdom ustanovenej lehote. Tiež doručovanie samotných súdnych rozhodnutí je nevyhnutným predpokladom právoplatného skončenia vecí. Doručovanie ovplyvňuje aj skúmanie procesných podmienok základného konania, odvolacieho konania, ako aj konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch.¹

V zmysle ustanovenia § 45 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku súd (prípadne aj správny orgán) doručuje písomnosť sám alebo poštou. Extenzívny výkladom tohto ustanovenia možno konštatovať, že súd doručuje sám, teda priamo na pojednávaní², poštou, doručovateľom, prípadne vyvesením na úradnej tabuli.³ Súd v SR môžu písomnosti doručovať sami, ale aj prostredníctvom súdneho exekútora, orgánu obce alebo príslušného útvaru Policajného zboru a v prípadoch ustanovených osobitným predpisom aj prostredníctvom Ministerstva SR. Adresátovi písomnosti môže súd doručovať písomnosť v byte, v sídle podnikania, na pracovisku alebo kdekoľvek bude zastihnutý.⁴

V širšom slova zmysle možno povedať, že inštitút doručovania je bezprostredne spätý s ústavnými právami človeka, konkrétne s právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktorý hovorí, že *“Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným*

---

¹ pozri Mazák, J. Základy občianskeho procesného práva. Košice: IURA EDITION, 2004, s. 73

² Ide o prípad, keď súd tzv. krátkou cestou doručí priamo na pojednávaní účastníkovi konania podanie druhej strany, pričom takéto podanie už viac tomuto účastníkovi doručovať pomocou iných prostriedkov nebude.

³ Napríklad v prípadoch širokého okruhu účastníkov.

⁴ Mazák, J. Základy občianskeho procesného práva. Košice: IURA EDITION, 2004, s. 74.

dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.“ Z vyššie citovaného ustanovenia článku Ústavy SR vyplýva, že každý má právo, aby bol súdom oboznámený napríklad o tom, že je účastníkom konania, v prípade, ak konanie neinicioval sám, o konanom pojednávaní a tiež o samotnom rozhodnutí súdu. O všetkých týchto procesných úkonoch je účastník informovaný práve prostredníctvom inštitútu doručovania. V prípade, ak by neboli účastníkovi konania oznamované vyššie uvedené skutočnosti, mohol by sa domáhať nápravy z dôvodu porušenia spomínaného čl. 48. ods. 2 Ústavy SR, pričom by došlo k porušeniu jeho základného ústavného práva. Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že inštitút doručovania je v pravom slova zmysle prostriedkom na uplatnenie a zachovanie ústavného práva človeka, uvedeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

V súvislosti s uplatnením vyššie uvedeného ústavného práva sa v praxi stretávame s prípadmi, kedy sa účastník konania o prebiehajúcom, prípadne už o ukončenom a rozhodnutom spore dozvie až z exekučného príkazu. V takomto prípade sa kráti účastníkovi konania ústavné právo vyplývajúce z vyššie uvedeného čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Konkrétne v tomto prípade aplikačnej praxe sa jednalo o situáciu, keď na spoločnosť s ručením obmedzeným bola podaná žaloba o náhradu škody v zmysle zodpovednosti prepravcu (ustanovenie § 622 a nasl. Obchodného zákonníka). Žaloba žalovanej spoločnosti nikdy nebola riadne doručená, taktiež ani jedno predvolanie na pojednávanie, aj keď ich bolo vytýčených zopár. Žalovanej spoločnosti nebol doručený ani rozsudok vydaný súdom v tejto veci.⁵ Žalovaný sa o skutočnosti, že prebiehalo konanie na súde a že bolo vydané rozhodnutie dozvedel až prostredníctvom exekútora, ktorý mu, už ako povinnému, doručil exekučný príkaz. Po doručení exekučného príkazu si žalovaný objednal na súde spis na naštudovanie, z ktorého zistil, že zásielky zo súdu mu síce boli doručované prostredníctvom súdneho doručovateľa, dokonca aj do sídla, v ktorom sa zdržiava, avšak ani jedna zásielka mu v skutočnosti doručená nebola. Súd v tomto prípade aplikoval ustanovenie § 48 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý hovorí o doručovaní právnickým osobám: „*Ak nie je možné doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je súdu známa, písomnosť sa považuje po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak ten, kto je oprávnený konať za právnickú osobu sa o tom nezozvie.*“

Žalovaný (povinný) v tejto veci podal nielen námietky proti vykonaniu exekúcie, ale aj odvolanie v lehote 15 dní od prevzatia rozsudku zo spisu. V odvolaní žalovaný namietal skutočnosť, že žiadna súdna zásielka mu nebola riadne doručená, aj napriek skutočnosti, že sa v mieste svojho sídla

---

⁵ Pozri rozsudok Okresného súdu Košice II. zo dňa 25.01.2007 vydaný v konaní pod sp.zn. 35Cb/63/06

v čase doručovania súdnej zásielky zdržiaval. Ako dôkaz predložil iné písomnosti doručované mu doporučené prostredníctvom Slovenskej pošty, kde figuroval podpis a dátum prevzatia zásielky. Nebolo preto pochybností, že v tom čase sa žalovaný v mieste sídla zdržiaval. Krajský súd v Košiciach nariadil výsluch súdnej doručovateľky prostredníctvom Okresného súdu, ktorá popisovala spôsob doručovania danej spoločnosti. Z tvrdení súdnej doručovateľky boli zistené viaceré nezrovnalosti. Krajský súd vyvodil záver, že súdny doručovateľ je povinný zásielku aj reálne doručovať a najmä snažiť sa zásielku účastníkovi konania doručiť „za každú cenu“. Dokazovaním bolo zistené, že súdny doručovateľ nevyvinul dostatočnú snahu pri doručovaní, napríklad to, že sa nespýtal vrátnika, či v danej budove sídli žalovaný, aj keď mal na to možnosti. Odvolací súd tiež vyslovil, že *„splnenie predpokladov pre možnosť prejednať vec v neprítomnosti účastníka musí súd skúmať veľmi dôsledne, pretože jeho nesprávny postup v tomto smere môže mať za následok porušenie základného práva účastníka vyplývajúceho z čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a to práva na verejné prejednanie veci v jeho prítomnosti.“*⁶ Krajský súd konštatoval porušenie čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a preto odvolanie považoval za dôvodné a rozsudok okresného súdu zrušil a nariadil v danej veci riadne konať, už aj so žalovaným v jeho prítomnosti. Exekúcia bola taktiež zastavená, z dôvodu neexistencie exekučného titulu.

Predmetný prípad je len jeden z mnohých, ktoré sa týkajú doručovania a komplikácii s tým súvisiacich.

S vyššie uvedeným úzko súvisia aj prietahy v súdnom konaní, ktoré spôsobujú predĺženie súdneho procesu. Zákonodarca preto početnými novelizáciami sa snaží odstrániť nedostatky, pričom právnu úpravu smeruje tam, aby vznikala minimálna šanca vyhnúť sa prevzatiu zásielky, prípadne zavádza procesné inštitúty, ktoré by mali zabezpečiť plynulý priebeh súdneho, alebo správneho konania. Takýmto inštitútom je najmä náhradné doručenie, ktorého sa týka rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2002 vydaný v správnom súdnictve v konaní pod sp. zn. 4 SŽ 35/02, v ktorom Najvyšší súd konštatoval, že *„úpravou tzv. náhradného doručenia uvedenou v ustanovení § 24 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) zákonodarca nepochybne sledoval cieľ a účel odstrániť určité prípady právnej neistoty spôsobenej bezdôvodným nepreberaním zásielok adresátom a zabrániť snahám spôsobiť prietahy v konaní alebo dokonca zmariť konanie. Podmienkami vzniku fikcie doručenia písomnosti je zachovanie predpísaného postupu doručovateľom a tiež, aby adresát, ktorý nebol doručovateľom zastihnutý, sa v mieste doručenia zdržiaval.“*⁷

---

⁶ Pozri Uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 26.05.2009 vydané v konaní pod sp.zn. 2Cob/23/2009.

⁷ Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.08.2002, vydaný v konaní pod sp.zn. 4SŽ/35/02.

V zmysle predmetného rozhodnutia zdržovaním sa adresáta v mieste doručenia treba rozumieť prípad, ak sa adresát v čase doručenia zásielky zdržuje na území obce (mesta), v ktorej má bydlisko, resp. ak ide o podnikateľa, miesto podnikania (t. j. nie je mimo obce, mesta na dovolenke, na liečení, na pracovnej ceste a pod.), teda ak má možnosť oboznámiť sa s oznámeniami doručovateľa, urobenými podľa § 24 ods. 2 Správneho poriadku.

Inštitút doručovania je úzko spätý aj s prierahmi v konaní. K prierahom v konaní prispieva aj „kostrbatý“ systém procesu, resp. postupov pri doručovaní súdom. Platí to najmä pri doručovaní platobného rozkazu, pri ktorom je vylúčené vyššie uvedené náhradné doručenie. Problém v tomto prípade nastáva v tom, že odporca, pokiaľ nemá záujem prevziať súdnu zásielku, vyhýba sa prevzatíu a vtedy dochádza k opakovaným doručovaniam zo strany súdu. Na opakované doručovanie si súdny úradníci – tajomníci určujú dlhé lehoty a celý proces sa predlžuje. Ironiou je, že rozhodnutie formou platobného rozkazu predstavuje, resp. aspoň by malo predstavovať skrátenú formu (zrýchlenú formu) rozhodovania. Súd sa následne pokúša zistiť o pobyt alebo sídlo odporcu prostredníctvom polície (Register obyvateľstva) a následne aj doručuje prostredníctvom polície. Tento proces však trvá niekedy aj vyše pol roka. Celý proces sa predlžuje aj zrušovaním platobného rozkazu z dôvodu nedoručenia a nariadovaním pojednávania v danej veci. V tomto vidím nedostatky právnej úpravy, najmä zbytočne dlhé lehoty súdu určené na doručenie súdnej zásielky.

Na odstránenie vyššie uvedených komplikácií s doručovaním zákonodarca novelou v roku 2005 k Exekučnému poriadku⁸ zaviedla možnosť doručovania prostredníctvom súdneho exekútora.

Praktická výhoda tohto postupu spočíva v tom, že súdny exekútor podľa Exekučného poriadku doručuje písomnosti prostredníctvom svojich zamestnancov, ktorí by aktívne (v porovnaní s klasickým poštovým doručovateľom) mali vyhľadávať adresáta zásielky a tiež v prípade odmietnutia jej prevzatia zo strany adresáta túto skutočnosť poznamenávajú, pričom takáto zásielka nadobudne účinky doručenia. Toto zákonné ustanovenie teda má za cieľ umožniť účastníkovi cestou doručovania písomností prostredníctvom exekútora „spretfchať“ často sa vyskytujúce väzby „po známosti“ medzi adresátom zásielky a poštovým doručovateľom, ktorý spravidla vyhovie „požiadavke“ jemu aj osobne dlhoročne známeho adresáta, aby predmetnú zásielku nedoručil, uložil na pošte s tým, že adresáta nezastihol a pod.⁹

---

⁸ zákon č. 341/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Exekučný poriadok SR.

⁹ Pozri novinky v právnych predpisoch a možnosti ich praktického využitia (november 2008) prístupné na www.gurtler.sk

Doručovanie prostredníctvom exekútora je síce v našom právnom poriadku zavedené už od roku 2005, avšak doposiaľ sa tento prostriedok využíval len málo. Ak začnú súdy využívať pri doručovaní súdnych písomností súdnych exekútorov, síce sa zvýšia výdavky na doručovanie, avšak efektivita takéhoto doručovania prostredníctvom bude podstatne vyššia ako pri doručovaní poštou.¹⁰

Zároveň je nevyhnutné zdôrazniť, že sa tým zvýši aj rýchlosť súdneho konania, pretože napríklad pri doručovaní platobných príkazov, pri ktorých sa doručuje do vlastných rúk a náhradné doručenie je vylúčené, sa častokrát zásielky nepreberajú a následne súd musí v danej veci vytyčovať pojednávanie a súdne konanie sa predlžuje a je neefektívne.

Otázka pri doručovaní prostredníctvom súdneho exekútora vyvstáva v súvislosti s náhradou trov vzniknutých exekútorovi pri doručovaní súdnej zásielky. V zmysle ustanovenia § 194 ods. 8 Exekučného poriadku hradí trovy súd, ktorý poveril exekútora doručením. Táto otázka však nie je doriešená a vyskytuje sa na ňu mnoho názorov. Jedna časť názorov tvrdí, že vzniknuté trovy hradí štát. Ďalšou možnosťou je, že tieto trovy bude hradiť účastník v zmysle zásady úspešnosti v súdnom konaní. Ani súdy na túto otázku nemajú jednoznačnú odpoveď a vzhľadom k tomu, že doručovanie prostredníctvom exekútora sa využíva málo, túto otázku nezodpovedala ani prax. V prípade, ak však doručovanie exekútorom iniciuje jeden z účastníkov podporne pôsobí ustanovenie § 49a zákona č. 384/2008 Z.z.¹¹

Ďalším spôsobom doručovania, ktorý bol zaradený do slovenského právneho poriadku vyhláškou Ministerstva spravodlivosti SR č. 389/2008 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy, je doručovanie do spisu. Tento spôsob doručovania zaviedlo nové ustanovenie § 140a vyššie uvedenej vyhlášky. Predmetné ustanovenie upravuje podrobnosti týkajúce sa doručovania uložením v súdnom spise alebo na súde a z jeho znenia je zrejmé, že ak sa podľa predpisov o konaní pred súdmi písomnosť doručuje uložením v súdnom spise alebo uložením na súde, súd o tom vyhotoví písomný úradný záznam, ktorý s takto doručovanou písomnosťou založí do súdneho spisu. Úradný záznam obsahuje najmä deň uloženia písomnosti. Na žiadosť osoby, ktorej sa doručuje písomnosť uložením v súdnom spise alebo na súde, jej súd takúto písomnosť vydá bezodplatne.¹² Vyššie uvedený spôsob doručovania by mal odstrániť, resp. aspoň zmierniť prietahy konania spôsobené komplikáciami pri doručovaní.

---

¹⁰ Dôvodová správa k zákonu č. 341/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Exekučný poriadok SR prístupná na www.justice.gov.sk

¹¹ Novela Občianskeho súdneho poriadku

¹² Pozri dôvodová správa k vyhláške 389/2008 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy prístupná na www.justice.gov.sk

Problémy pri aplikácii ustanovení týkajúcich sa inštitútu doručovania nastávajú aj pri mimosúdnych riešeniach sporu.¹³ Jedná sa najmä o rozhodcovské konanie, ktoré sa pri doručovaní písomnosti rozhodcovského súdu riadia ustanoveniami Občianskeho súdneho procesu. Vzhľadom na význam a podstatu rozhodcovského konania, ktorého zmyslom je najmä urýchliť konanie, bola snaha zo strany rozhodcovských súdov doručovať účastníkom konania úradne zásielky formou súkromných doručovateľov. Problém však nastával pri doručovaní do vlastných rúk, pretože súkromná spoločnosť nerozoznávala, resp. odmietala doručovať len do vlastných rúk. Prioritou pre takúto spoločnosť bolo najmä doručiť písomnosť, čím si voči rozhodcovskému súdu splnila svoju povinnosť. Takéto doručenie však nemalo v tomto prípade účinky riadneho doručenia, ktoré by som sebou nieslo aj účinky nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.¹⁴ Po preskúmaní viacerých aktuálnych rokovacích poriadkov rozhodcovských súdov pôsobiacich v SR, možno dôjsť k záveru, že tieto doručujú najmä prostredníctvom pošty, v osobitných prípadoch osobne alebo kuriérom.¹⁵

V súčasnej dobe sa postupne dostáva do povedomia tak verejnosti, ako aj súdom a jeho zamestnancom doručovanie elektronickým spôsobom. Aj napriek tomu, že elektronický spôsob doručovania, či už zo strany účastníka na súd alebo opačne nie je ešte rozbehnutý na frekventovanej úrovni, postupne sa začína presadzovať a v praxi uplatňovať. V súčasnosti sa často elektronicky doručujú najmä zápisnice z pojednávaní, avšak doručovaniu predvolaní a iných zásielok sa súdy zatiaľ vyhýbajú. Môžeme však dúfať, že postupných zavádzaním nových trendov v doručovaní písomností, sa odstránia najmä prietahy v konaní, tiež svojvoľné nepreberanie súdnych písomností a tým aj komplikovanie celého priebehu súdneho konania a následného vykonania súdneho rozhodnutia.

Literature:

- Mazák, J.: Základy občianskeho procesného práva. Košice: IURA EDITION, 2004, s. 73 a nasl.

---

¹³ Pozri Palkova, R.: Rozhodcovská zmluva. In: Justičná revue : časopis pre právnu prax. - ISSN 1335-6461. - Roč. 61,č. 1 (2009), s. 67 a n.

¹⁴ Porovnaj Palková, R.: Mimosúdne riešenie sporov v Slovenskej republike. In: Justičná revue : časopis pre právnu prax. - ISSN 1335-6461. - Roč. 60,č. 3 (2008), s. 383 a n.

¹⁵ Pozri Rokovací poriadok Slovenského rozhodcovského súdu, stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom: Slovenská asociácia rozhodcovských súdov z.z.p.o. prístupný na www.rozsudok.sk

- Palková, R.: Mimosúdne riešenie sporov v Slovenskej republike. In: Justičná revue: časopis pre právnu prax. – ISSN 1335 -6461. – Roč. 60, č. 3 (2008) s. 383 a nasl.
- Palková, R.: Rozhodcovská zmluva. In: Justičná revue: časopis pre právnu prax. – ISSN 1335 -6461. – Roč. 61, č. 1 (2009) s. 67 a nasl.
- Rokovací poriadok Slovenského rozhodcovského súdu, stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom: Slovenská asociácia rozhodcovských súdov z.z.p.o.
- Dôvodová správa k vyhláške 389/2008 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy
- Dôvodová správa k zákonu č. 341/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Exekučný poriadok SR
- Rozsudok Okresného súde Košice II. zo dňa 25.01.2007 vydaný v konaní pod sp.zn. 35Cb/63/06
- Uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 26.05.2009 vydané v konaní pod sp.zn. 2Cob/23/2009
- Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.08.2002, vydaný v konaní pod sp.zn. 4Sž/35/02
- Rozsudok Najvyššieho súdu SR vydaný v konaní pod sp.zn. 2Cdo/271/2005

Contact – email

trescakova@easylaw.sk